

Brüssel, 24.7.2020
COM(2020) 280 final

2020/0152 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiivi 2014/65/EL seoses teabele esitatavate nõuete, tootejuhtimise ja positsioonipiirangutega, et aidata kaasa COVID-19 pandeemiast taastumisele

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2020) 120 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

1.1. Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

COVID-19 kriisiolukorrast tulenenud majanduskriis on ELi liikmesriikidele palju kahju tekitanud. Seetõttu on vaja kiiresti tegutseda ja kapitalituruosalisi toetada. Komisjoni rõhutas oma 13. märtsi 2020. aasta teatises „Euroopa koordineeritud majanduslikud meetmed COVID-19 puhangule reageerimiseks“, kui tähtis on kõigil tasanditel tegutseda selle nimel, et tagada ELi finantssektori likviidsus ja ära hoida ähvardav majanduslangus. Peale selle esitles komisjon 27. mai 2020. aasta teatises „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“ olulisimaid ELi taastekava toetavaid instrumente (sh majanduse hoogustamise ja erainvesteeringute soodustamise meetmed). Nimetatud teatises rõhutati ka, et likviidsus ja rahastuse kättesaadavus jäävad äriühingute jaoks ikka probleemiks.

Selle sihipärase muudatuse eesmärk on luua ELi riikide majandusele COVID-19 pandeemiast väljatulemiseks võimalikult head tingimused. Investeermisteenuste eeskirjad võivad olla Euroopa äriühingute jaoks kriisist väljumisel määrava tähtsusega, kui need edendavad rekapiitaliseerimist. Kaupu käsitlev muudetud kord aitab äriühingutel reageerida reaalmajanduses turu volatiilsusele, võimaldades ka uusi kaubalepinguid, mis on samuti tähtis euro rahvusvahelise tähtsuse edendamiseks. Käesoleval läbivaatamisel on peamiselt kaks eesmärki:

- soodustada investeerimist reaalmajandusse ja
- võimaldada Euroopa äriühingute kiiret rekapiitaliseerimist.

Et finantseerimisasutused ja vahendajad saaksid täita oma olulist rolli reaalmajanduse rahastamisel, on vaja teatavaid direktiivi 2014/65/EL (edaspidi „MiFID 2“) nõudeid sihipäraselt kohandada. Sidusrühmad hoiatasid komisjoni juba 2019. aastal, et mitu MiFID 2 levitamiseeskirjade tahku on kas tarbetud või liiga koormavad. Praeguse COVID-19 pandeemia tõttu on veelgi olulisem kaotada formaalsed kohustused, mis ei ole hädavajalikud. Täpsemalt kohandatud nõudmised investoritele jätaks rohkem ressursse COVID-19 pandeemia tagajärgedega tegelemiseks. Niisiis püüab komisjon neid valdkondi kohandada nii, et saavutada parem tasakaal kliendi jaoks piisava läbipaistvuse, parima kaitse ja ettevõtete jaoks vastuvõetavate vastavuskulude vahel.

Sellega seoses tahetakse MiFID 2 käesoleva muudatusega, mida kohaldatakse finantsinstrumentidesse investeerimise suhtes, kaotada dokumenteerimis- ja avalikustamismõuetest tingitud halduskoormus, millega ei kaasne sama suurt investorite kaitse paranemist. Samuti kohandatakse positsioonipiirangut ja vastavat riskimaanduserandi korda, et soodustada tähtsaid eurodes nomineeritud finantsinstrumentide turge.

1.2. Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Kuigi käesolevas ettepanekus sätestatakse erakorralised meetmed COVID-19 pandeemia mõju leevendamiseks ja majanduse elavnemisele kaasaaitamiseks, jääb see siiski kooskõlla MiFID 2 üldeesmärkidega soodustada turu läbipaistvust ja usaldusväärsust ning edendada investorite kaitset.

1.3. Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega

See MiFID 2 muutev seadusandlik ettepanek on osa majanduse COVID-19 pandeemiajärgse taastamise meetmetest, mille hulka kuuluvad ka seadusandlikud ettepanekud prospektimääruse¹, väärtpaberistamise määruse² ja kapitalinõuete määruse³ muutmiseks.

Samuti on käesoleva seadusandliku ettepaneku eesmärk täiendada kapitaliturgude liidu eesmärgi mitmekesistada Euroopa äriühingute turupõhiseid finantseerimisallikaid ja soodustada piiriüleseid investeringuid.

Peale selle peab sinne algatus olema kooskõlas teiste ettepanekutega, mida komisjonil on eri poliitikavaldkondades kavas teha, et leevendada COVID-19 pandeemia mõju kapitaliturgudele (sh olulised majanduse elavnemist toetavad instrumendid, mis on esitletud komisjoni 27. mai 2020. aasta teatises „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“).

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

2.1. Õiguslik alus

Kavandatud muudatusel on muudetava õigusaktiga sama õiguslik alus (st ELi toimimise lepingu artikli 53 lõige 1, mille kohaselt võib võtta vastu meetmeid, millega lähendada riiklikke sätteid investeerimisühingute, reguleeritud turgude ja andmeteenuseosutajate tegevusele juurdepääsu kohta).

2.2. Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 4 kohaselt tuleb ELi meetmeid siseturu väljakujundamiseks hinnata Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 3 sätestatud subsidiaarsuse põhimõtte alusel. Kavandatavate meetmetega tahetakse olemasolevaid ELi õigusakte täiendada ning seega on eesmärgid ELi tasandil paremini saavutatavad kui liikmesriikide eraldi algatustega. Finantsturud on oma olemuselt piiriüleised ja muutuvad selliseks üha enam. Tingimused, mille kohaselt ettevõtjad konkureerida saavad (sh investorite kaitse osas), peavad olema igal pool piire ühesugused ning need ongi praegu MiFID 2 tuum. Sellise lõimituse tõttu oleks liikmesriikide eraldi sekkumine palju vähem tõhus ning killustaks turge, mis omakorda viiks õigusliku arbitraažini ja konkurentsi moonutamiseni. Näiteks killustaks eri liikmesriikides pakutav erinev investorite kaitse turge, vähendaks tõhusust ja viiks kahjuliku õigusliku arbitraažini.

2.3. Proportsionaalsus

Ettepanekus arvestatakse täiel määral proportsionaalsuse põhimõttega ehk täpsemalt sellega, et ELi meede peaks piirduma eesmärkide saavutamiseks piisavaga, mitte minema vajalikust kaugemale. Investeerimisühingute koormuse vähendamiseks kavandatud meetmed järgivad

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1129, mis käsitleb väärtpaberite avalikul pakumisel või reguleeritud turul kauplemisele võtmisel avaldatavat prospekti ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/71/EÜ.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2402, millega kehtestatakse väärtpaberistamise üldnormid ning luuakse lihtsa, läbipaistva ja standarditud väärtpaberistamise erinormid ning millega muudetakse direktiive 2009/65/EÜ, 2009/138/EÜ ja 2011/61/EL ning määrusi (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 648/2012.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediitiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta.

proportsionaalsuse põhimõtet. Täpsemalt on nende nõuete sätestamisel olnud kesksel kohal vajadus hoida tasakaalus investorite kaitse, turgude tõhusus ja ettevõtete kulud. Seejuures ei ole mitte ainult hinnatud kavandatud võimalusi üksikhaaval proportsionaalsuse põhimõtte alusel, vaid on eraldi probleemina välja toodud ka proportsionaalsuse puudumine. Niisiis on muudatusettepanekud kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, kuna neis arvestatakse avaliku huvi ja meetme kulutõhususe õige tasakaaluga.

2.4. Vahendi valik

Meetmeid tuleks rakendada MiFID 2 muutmise direktiiviga. Kavandatavad meetmed viitavad nende õigusaktide juba olemasolevatele sätetele või arendavad neid edasi. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 53 lõike 1 kohaselt on lubatud võtta vastu direktiive. Seega saab direktiivi 2014/65/EL muuta vaid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

3.1. Mõju hindamine

Käesoleva ettepanekuga ei ole kaasas eraldi mõjuhindangut. Kuna meetmeid on majanduse taastamiseks vaja võtta kiiresti, tehti mõjuhindangu asemel kulude-tulude analüüs, mis on esitatud komisjoni talituste töödokumendis, mis toetab kapitaliturgude taastepaketti. Ettepaneku põhieesmärk on COVID-19 pandeemiast tingitud erakorralistel põhjustel võimaldada regulatiivsete nõuete sujuvat kohaldamist, millega säiliks ranged jaekliente kaitsvad meetmed, aga hulgiklientidele lubatakse suuremat paindlikkust, ning ühtlasi tagatakse täiel määral toimivad kaubaturud, millel on oluline roll ELi majanduse taastamises. Kavandatud meetmete analüüs on esitatud komisjoni talituste töödokumendis, mis toetab kapitaliturgude taastepaketti.

3.2. Põhiõigused

Ettepanekus austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige ettevõtlusvabadust (artikkel 16) ja tarbijakaitset (artikkel 38). Kuna käesoleva algatusega tahetakse vähendada investimisühingute halduskoormust, säilitades siiski praeguse jaeklientide suure kaitse, oleks algatus ettevõtlusõiguse seisukohalt kasulik.

4. MÕJU EELARVELE

Algatusel ei tohiks olla ELi eelarvele mingit mõju.

5. MUU TEAVE

5.1. Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Kuna muudatuse eesmärk on leevendada COVID-19 pandeemia mõju, oleks selle kiire kohaldamine kõige kasulikum. Seetõttu loodetakse, et muudatust hakatakse kohaldama nii kiiresti kui võimalik.

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) jätkab samal ajal teabe kogumist, et jälgida COVID-19 pandeemia mõju Euroopa investimisühingutele ja investimisele ning seda, kuidas pandeemia mõjutab turge ja järelevalvetavasid. Selle alusel saab uusi poliitikavahendeid tulevikus hinnata. Peale selle jätkavad komisjoni talitused uute muutuste hoolikat jälgimist ja suhtlust asjaomastes kõlakodades (nt Euroopa väärt-paberikomitees).

Vastavuse ja täitmise tagamine toimub järjepidevalt ja vajaduspõhiselt seeläbi, et komisjon algatab õiguslike meetmete üle võtmata jätmise või vale ülevõtmise/kohaldamise korral rikkumismenetluse. ELi õiguse rikkumisest võib teada anda Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemi kaudu, mis hõlmab liikmesriikide pädevaid asutusi ja ESMA-t.

5.2. Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

5.2.1. Teabele esitatavate nõuete muutmine

Kavandatud muudatustega kohandatakse konkreetseid nõudeid hoolikalt, et saavutada parem tasakaal ühelt poolt investorite kaitse ja teiselt kvaliteetsete investeerimisteenuste osutamise lihtsustamise vahel. Et jaeinvestorid oleks hästi kaitstud, kohandatakse muudatustega nõudeid jaeklientide, kutseliste klientide ja võrdsete vastaspoolte jaoks eraldi. Kuigi mõni leevendus on suunatud kõigile investoritele (nt teabe paberil esitamise järkjärguline kaotamine), on enamik praeguse reeglistiku muudatusi kutseliste klientide ja võrdsete vastaspoolte jaoks mõeldud leevendused.

Järgmises tabelis on kavandatud muudatuste **ülevaade**, kus on välja toodud ka iga muudatuse mõjualasse jäävad investorikategooriad.

Teabele esitatavate nõuete muutmine	
Teabe paberil esitamise kui vaikevaliku järkjärguline kaotamine.	Artikli 24 uute lõigete kohaselt tuleb dokumendid esitada elektrooniliselt. Ent jaekliendid võivad otsustada paberil esitatud teabe saamise kasuks.
Kulude ja tasude avalikustamine. Erandi kehtestamine võrdsete vastaspoolte ja kutseliste klientide jaoks selliste teenuste puhul, mis ei ole investeerimisnõustamine ega portfelli valitsemine.	Artiklite 29a ja 30 kohaselt on võrdsed vastaspoolel ja kutselised kliendid kulude ja tasudega seotud nõuete kohaldamisalast välja jäetud, kui tegemist on teenustega, mis ei ole investeerimisnõustamine ega portfelli valitsemine. Peale selle peaksid kõik kõiki teenuseid kasutavaid kliendid sidevahendite kasutamise korral võima teatud tingimustel saada kulude ja tasude teabe kohe pärast tehingut (artikli 24 lõige 4).
Aruandlusnõuete leevendamine. Täpsemalt soodustab päeva lõpus esitatava kahjumiaruande esitamise nõue kogenematute investorite seas lühiajalisusele keskendumist ja karjakäitumist, mis ei aita kuidagi kaasa turust informeeritud arusaama kujundamisele. Kutselised kliendid võivad otsustada selle aruande saamise kasuks.	Artikli 25 lõige 6 lisatakse nende meetmete hulka, mille puhul tehakse võrdsete vastaspoolte ja kutseliste klientide jaoks erand, aga mille kasuks võivad kutselised kliendid siiski otsustada.
Parimal viisil täitmise aruandluse peatamine. Praegusel kujul koostatud parimal viisil täitmise aruandeid investorid ei loe ja ostjatest investeerimisühingud saavad kogu vajaliku teabe teisel teel (nt vahendusüritustel, <i>brokerage meetings</i>).	Artikli 27 lõikesse 3 lisatakse uus lõik, millega ajutiselt peatatakse aruandekohustuse kohaldamine.

Aruannete koostamise koormuse vähendamiseks peatatakse selle kohustuse kohaldamine, kuni on põhjalikult hinnatud, kuidas saaks aruandlust sujuvamaks muuta.	
Kulude-tulude analüüsi nõude leevendamine. Sobivuse hindamise raames peavad ettevõtted hankima kliendi kohta teavet, et teha kulude-tulude analüüs juhaks, kui klient peaks käimasoleva suhte jooksul tooteid vahetama. Kutseliste klientide puhul on see liiga koormav.	Artikli 25 lõikesse 2 lisatakse uus lõik, mille kohaselt sätestatakse kulude-tulude analüüsi jaoks praegu delegeeritud määruse (EL) 2017/565 artikli 54 lõikes 11 sätestatud nõuded, aga lisatakse kutselistele klientidele erand koos võimalusega selle saamise kasuks otsustada.
Tootejuhtimine. Majanduse rahastamise lihtsustamiseks jäetakse tootejuhtimiskorra alt välja tagasikutsutavad võlakirjad, millel on investorit kaitsvad klauslid.	Artikli 16 lõike 3 teist kuni kuuendat lõiku ja artikli 24 lõiget 2 ei kohaldata äriühingu tagasikutsutavatele võlakirjadele.

Meetmete üksikasjalik kirjeldus.

(a) Teabe paberil esitamise kui vaikevaliku järkjärguline kaotamine

Praegu kehtib MiFID 2-s nõue, et kõik investoritele esitatavad aruanded ja teave tuleb esitada püsival andmekandjal, mis küll hõlmab elektroonilist esitamist (nt e-posti teel), aga vaikevalikuna esitatakse teave sel juhul siiski paberil. Kuna kliendid saavad enamjaolt vaadata oma investeerimisportfelle veebis (või võtta vajaduse korral investeerimisühinguga ühendust), on neile suurtes kogustes teabe paberil esitamine muutunud üleliigseks. Selle MiFID 2-s kehtestatud nõude täitmine on pankadele märgatav kulu ja muudab investeerimise aeglaseks.

Vähe sellest, et mõnel ettevõttel oli COVID-19 pandeemia ajal klientidele paberil teabe esitamisega probleeme, on selline teavitamise vaikevalik vastuolus ka komisjoni roheline kokkuleppe ja digitaalse rahanduse tegevuskava eesmärkidega. Kuna COVID-19 pandeemiast tingitud majanduslangus on teinud investeerimise lihtsustamise veelgi hädavajalikumaks, et Euroopa äriühingutel oleks rohkem rahastamisvõimalusi ja investeerimisühingud saaksid kasutada ressursse tõhusamalt, peaks klientide teavitamise vaikevalik olema elektrooniline (e-post, eraldi veebileht või veebisaidil asuv kirjast). Vaikevalikut tuleks kasutada kõigi teabedokumentide esitamiseks, et kliendile oleks kogu teave kättesaadav ühest kohast. Niisiis tuleks paberil teavitamine lõpetada nii pea kui võimalik. Jaeinvestoritele jääb võimalus otsustada soovi korral teabe paberil saamise kasuks.

(b) Kulude ja tasudega seotud teabe esitamise erandi kehtestamine võrdsete vastaspoolte ja kutseliste klientide puhul

Kulude ja tasude teave peaks andma investoritele hinnastamisega seotud baasläbipaistvuse ning võimaldama neil erinevaid pakkumisi võrrelda. Praegu kohaldatakse kulude ja tasude teabe esitamise nõuet kõigi kliendikategooriate puhul. Ent kutselised kliendid, võrdsed vastaspoolled ja ESMA⁴ on korduvalt ühel häälel öelnud komisjonile, et sellisest nõudest on kasu ainult portfelli valitsemise ja investeerimisnõustamise puhul. Neil klientidel on oma

⁴ <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-advises-european-commission-inducements-and-costs-and-charges-disclosures>.

investeeringisühingutega teistsugune suhe kui jaeklientidel; paljudel juhtudel on sellised turuosaliselised turutingimused ja eri pakkujate hindadega kursis ning määravad tehingu tingimused ka ise. Pealegi esitavad kutselised kliendid ja võrdsed vastaspoolde jaeinvestoritega võrreldes palju suuri tehingukorraldusi ning peavad nende kiiret täitmist väga tähtsaks. Seega panevad hulgikliendid finantsnõustajad ja maaklerfirmad omavahel konkureerima, kui küsivad nende tehinguhindu. Nii saavad sellised investorid hindu keskmise jaekliendiga võrreldes palju rohkem mõjutada. Kui leevendada sellise teabe esitamise nõuet, mida nii võrdsed vastaspoolde kui ka kutselised kliendid väidetavalt ei kasuta, on teave individuaalne ja hulgikliendid saavad teavet, mida neil on vaja.

ELi majandust ja finantssüsteemi pingestanud COVID-19 pandeemia ajal on bürokraatia vähendamine muutunud veelgi hädavajalikumaks. On tõenäoline, et kui muuta investeeringu hulgiklientide jaoks sujuvamaks, saavad uut kapitali vajavad ettevõtted alternatiivse rahastamisvõimaluse. MiFID 2-te artikli 29a lisamisega ja artikli 30 lõike 1 muutmisega vabastatakse võrdsed vastaspoolde ja kutselised kliendid täielikult kulude ja tasude aruannete saamisest teenuste puhul, mis ei ole investeeringisnõustamine ja portfelli valitsemine. Jaeklientide jaoks jääb nõue endiseks.

(c) Kuluteabe hilisema esitamise lubamine sidevahendite kasutamise korral

MiFID 2 artiklis 24 on sätestatud üksikasjalikud teabele esitatavad nõuded. Igat liiki klientidega tehakse tavaliselt palju tehinguid telefonitsi või veebis. Praeguseks eeldavad kõik investeeringuteenuste kliendid, et sellised kaugkorraldused täidetakse kohe. Tehingueelse kuluteabe esitamine tähendab viivitust ning tehingukorralduse saamise ja täitmise vahelisel ajal toimuda võiva kahjuliku hinnamuutuse ohtu. Alati tehingueelse kuluteabe esitamise nõue on klientidele sageli kahjulik. Sellistel asjaoludel ei ole tehingueelse kuluteabe esitamine võimalik ega põhjendatud, eriti kui klient kannab hinna talle kahjulikus suunas liikumise tururiski ajal, mil tehingueelset kuluteavet koostatakse ja esitatakse.

COVID-19 pandeemia on suurendanud elektrooniliste investeeringuteenuste kasutamist ning seega ka vajadust teha tehingud veebis ja telefonitsi tõhusalt ja kiiresti. Kuna praegune kuluteabe tehingueelse esitamise nõue tekitab viivitusi osaliste tehingute täideviimisel, aga neile on aeg tähtis ja nõudest tingitud viivitus võib parima täitmise võimatuks muuta, peab klientidel olema võimalik anda kuluteabedokumentide hilisema saamise nõusolek.

(d) Teenuse aruannetega seotud leevendused

MiFID 2 kohaselt peavad investeeringisühingud saatma klientidele neile osutatud teenuste kohta aruanded. Võrdsed vastaspoolde ja kutselised kliendid tuleks selliste aruannete saamisest vabastada. Kutselised kliendid peaksid siiski saama võimaluse nende saamise kasuks otsustada. Siis saavad soovijad neid endiselt saada ja need, kellele neist standardaruannetest mingit kasu ei ole, ei pea neid saama.

Näiteks MiFID 2 artikli 25 lõikes 6 on sätestatud ettevõtete kohustus esitada klientidele tehingujärgseid aruandeid. Need sisaldavad ka kahjustest teavitamise aruandeid, mida tuleb esitada, kui portfell saab 10 %-lise kahjumi. Mõne kliendi jaoks peetakse selliseid aruandeid tarbetuks või isegi eksitavaks, eriti kui turud on väga kõikumad, nagu COVID-19 pandeemia ajal. COVID-19 pandeemia näitas, et volatiilsusest või vaid halduslikust tähtajast tingitud aruannete asemel on hulgiklientidele palju kasulikum individuaalne ja ajakohane teave. Et nii ettevõtted kui ka kliendid saaksid keskenduda vajaliku teabe esitamisele ja saamisele (st aktiivsele läbitöötamisele), eriti keerulises turukeskkonnas, ei tule kõnealuseid aruandeid enam esitada võrdsetele vastaspooldele ning kutselised kliendid saavad valida, kas neid saada või mitte.

- (e) Tootevahetuse korral esitatavast kulude-tulude analüüsist keeldumise võimalus kutselistele investoritele

MiFID 2 artikli 25 lõikes 2 on sätestatud ettevõtete kohustus hinnata investeerimisnõustamise ja portfelli valitsemise korral pakutava sobivust. Seda sätet kohaldatakse jae- ja kutseliste klientide suhtes. Võrdsed vastaspooled jäetakse artikli 30 lõikega 1 selle nõude kohaldamisalast välja. Klientide puhul, kes soovivad enda kohtlemist kutseliste klientidena,⁵ peavad ettevõtted hankima teavet, mis annaks mõistliku aluse otsustamiseks, kas tehing, mida on kavas soovitada või teha, vastab kliendi investeerimiseesmärkidele (sh tema riskitaluvusele) ning kas klient suudab rahaliselt kanda investeerimiseesmärkidega seotud riske. MiFID 2 II lisa I jaos nimetatud kutseliste klientide puhul võivad ettevõtted eeldada, et klient on suuteline investeerimisriske kandma.

Kestva suhte puhul peavad ettevõtted praegu tegema teatud portfellitegevuste kohta kulude-tulude analüüsi, kui on kavas tootevahetus. Selleks peavad investeerimisühingud enne tootevahetust küsima kliendilt vajalikku teavet ja suutma tõendada, kas tulud on kuludest suuremad. Sobivustesti tegemist tootevahetuse korral peetakse kohaldatavaks kõigi portfelli toimingute suhtes, mitte vaid nende vahetuste suhtes, milleks see oli ette nähtud, nagu näiteks n-ö samaväärse toote ost ja müük (nt mõne Euroopa omakapitaliinvesteeringute fondi osaku müük ja teise laias laastus samade omadustega börsil kaubeldava Euroopa omakapitalifondi osaku ost).

Et reaalmajandust saaks kiiresti rahastada, peaks hulgiklientid saama oma investeerimisstrateegiat muuta võimalikult kiiresti. Kui tootevahetus muutub lihtsamaks, motiveerib see hulgikliente investeerima ka teistesse ja uutesse ärimudelitesse ning aitab nii rohkemaid taastumise algusjärgus olevaid ettevõtteid. Seetõttu peaksid kutselised kliendid saama valida, kas seda meedet kasutada või mitte. Selleks lisatakse MiFID 2 artikli 25 lõikesse 2 delegeeritud määruse (EL) 2017/565 artikli 54 lõikes 11 sätestatud sisulised nõuded ning direktiivi artikli 25 lõige 2 lisatakse nende sätete hulka, millest kutselised kliendid on vabastatud, aga mille kasuks nad võivad otsustada.

- (f) Tootejuhtimine

Tootejuhtimisnõudeid kohaldatakse praegu kliendist olenemata kõigi finantsinstrumentide suhtes, kuigi hinnata kahe võrdse vastaspoole vahelise tehingu korral lihtvõlakirja ei tundu mõttekas. ESMA on oma tootejuhtimissuunistes⁶ juba seda proportsionaalsuse puudumist osaliselt käsitlenud, soovitades lihtsate toodete puhul sõnaselgelt suuremat paindlikkust.

MiFID 2 käsitleva konsultatsiooni sidusrühmad on esitanud tõendeid selle kohta, et tootejuhtimise eeskirjad on teatavate lihtinstrumentide puhul takistanud kapitali optimaalset paigutamist elavatele järelturgudele. COVID-19 pandeemiast tingitud kriisi arvestades on kapitali väljaandmise lihtsustamine hädavajalik. Emitentidel ja investoritel peavad olema õiged võimalused uue kapitali lihtsaks väljaandmiseks ja suure investoribaasini jõudmiseks. Mida varem need võimalused avanevad, seda parem nii äriühingutele kui ka investoritele.

Niisiis kaotatakse siinse ettepanekuga tootejuhtimisnõuded äriühingute tagasikutsutavate võlakirjade puhul (tagasikutsumisklauslid on investoreid kaitsvad). Selle erandi eesmärk on teha jaeinvestoritele kättesaadavaks rohkem äriühingute lihtvõlakirju, aga sellega koos peab olema selge reegel, et tagasikutsumissätted ei tee neid finantsinstrumente kombineeritud või

⁵ MiFIDi II lisa II jao punkti 2 alusel.

⁶ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma35-43-620_guidelines_on_mifid_ii_product_governance_requirements_0.pdf

kindlustuspõhiseks jaainvesteeringustooteks (PRIIP). See sihitud erand annab emitentidele juurdepääsu suuremale investoribaasile, teadlike jaainvestorite jaoks finantsinstrumendivalik suureneb ja kõik investorid on keerulisemate toodete kasutamisel kaitstud. Majanduse elavdamise paketi oluline osa on see, et jaeklientidele saavad kättesaadavaks püsivat sissetulekut pakkuvad tooted, sest need on mitmekesistamiseks ja riskide vähendamiseks väga tähtsad.

(g) Parima täitmise aruanded

MiFID 2 artikli 27 lõikes 3 on nõue, et finantsinstrumentide puhul, mille suhtes kohaldatakse määruse (EL) nr 600/2014 (finantsinstrumentide turgude määrus, MiFIR) artiklite 23 ja 28 kohast kohustusliku kauplemiskoha nõuet, teeks iga kauplemiskoht ja kliendi korralduste süsteemne täitja ning muude instrumentide puhul iga täitmiskoht avalikuks regulaarselt asjaomases täitmiskohas tehtud tehingute täitmise kvaliteedi andmed. Need perioodilised aruanded peavad sisaldama andmeid eri finantsinstrumentidega seotud korralduste täitmise hinna, kulu, kiiruse ja tõenäosuse kohta (täpsem kirjeldus delegeeritud määruses 2017/575, nn RTS 27-s). Sidusrühmade väitel ei loe investorid neid aruandeid kuigi sageli, mida tõendab see, et neid ei ole veebisaidilt kuigi palju alla laaditud. Seetõttu eeldatakse, et investorid ei taha või ei saa ettevõtteid nende andmete alusel võrrelda. Ostjaettevõtted andsid meile teada, et saavad kogu vajaliku parima täitmise teabe muul moel (nt vahendusüritustel). Praegune kriis on muutnud parima täitmise aruannete koostamise kulukuse probleemi lahendamise veelgi pakilisemaks. Seda tõendab ESMA väide, et ettevõtted peaksid COVID-19 pandeemiast tingitud erandlike asjaolude tõttu jätma nende aruannete avaldamise tahaplaanile.⁷

Seetõttu tuleks parima täitmise aruannete avaldamise nõude kohaldamine peatada. Siis vabaneksid praegu nende koostamisele kuluvad ressursid ning ettevõtted ja kauplemiskohad ei peaks panustama kulukasse nõude täitmisse. Sellega ei vähene investorite kaitse, sest praegu investorid ei loe neid aruandeid üldse ja ostjaettevõtted saavad vajaliku teabe mujalt. MiFID 2-e täielikul läbivaatamisel, mis on kavas 2021. aastal, hindab komisjon, kas see aruannete avaldamise nõue tuleks kustutada jäädavalt või tuleks neid avaldada teisel kujul.

5.2.2. Energiatuletisinstrumentide turge mõjutavad meetmed

Kavandatud muudatustega kohandatakse hoolikalt positsioonipiirangute korda ja riskimaanduserandi kohaldamisala, et tärgavad eurodes nomineeritud finantsinstrumentide turud saaksid areneda ning tootjad oma riske maandada, aga samal ajal oleks kaitstud ka kaubaturgude usaldusväärsus (v.a põllumajanduskaupade tuletisinstrumendid, eriti juhul, kui alusvaraks on inimtoit).

Kavandatud muudatuste ülevaade on järgmises tabelis.

Kaubaturgudega (v.a põllumajanduskaup) seotud muudatused		
Positsioonipiirangute muutmine.		
Positsioonipiirangute kord selle praegusel kujul on vähendanud uute kaubaturgude likviidsust. Et uued kaubaturud saaksid areneda, piiratakse positsioonipiirangu kohaldamisala vaid põllumajanduskaupade	Artiklit 57	muudetakse nii, et positsioonipiirangute kohaldamisalasse jäävad vaid põllumajanduskauba ja olulise või kriitilise tähtsusega kauba lepingud.

⁷ <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-provides-clarifications-best-execution-reports-under-mifid-ii>.

tuletisinstrumentide ja oluliseks või kriitilist tähtsust omavaks liigitatud kauba tuletisinstrumentidega.

ESMA-le antakse volitused koostada regulatiivsete standardite eelnõu, milles on määratletud, milliste põllumajanduskaupade ja kriitilise tähtsusega või oluliste kaupade tuletisinstrumentidele positsioonipiiranguid kohaldatakse. Kriitilise tähtsusega või oluliste kaupade tuletisinstrumentide väljaselgitamisel peab ESMA arvestama avatud kogupositsiooni suuruseks keskmiselt 300 000 partiid aastas ning võtma arvesse turuosaliste arvu ja alusvaraks olevat kaupa. Põllumajanduskauba tuletisinstrumentide puhul tuleb erilist tähelepanu pöörata instrumentidele, mille alusvaraks on inimtoit.

Sama lepingu mõiste kaotamine. Kui konkureerivad kauplemiskohad kauplevad sama alusvaraga ja sarnaste omadustega kaubatuletisinstrumentidega, on sama lepingu praegune määratlus vähemlikviidsele turule kahjulik. Võrdsete tingimuste tagamiseks kustutatakse sama lepingu mõiste ja asendatakse see pädevate asutuste vastastikuse koostööga.

Positsioonihalduse kontrollimehhanismide tugevdamine. See, kuidas kauplemiskohtades positsioone hallatakse, on väga erinev. Seetõttu tugevdatakse vajaduse korral positsioonihalduse kontrollimehhanisme.

ESMA-le antakse volitused täpsustada asjaomaste kauplemiskohtade iseloomu arvestades positsioonihalduse kontrolli(mehhanismide) sisu.

Kitsalt piiritletud riskimaanduserandi kehtestamine.

- Seda erandit saaks kasutada siis, kui **peamiselt äriaga tegelevas grupis** registreeritakse üks isik investimisühinguna, kes kaupleb kogu grupi nimel.
- **Positsioonipiirangu erand** kehtestatakse ka finantssektorisestele ja -välistele vastaspooltele nende positsioonide jaoks,

Artikli 57 lõiget 6 muudetakse seoses positsioonipiirangutega samade lepingute jaoks ning artikli 58 lõiget 2 seoses samade lepingute kohta keskele pädevale asutusele esitatavate positsiooniaruannetega.

Artikli 57 lõiget 8 muudetakse nii, et punktis b sätestatud teabe kättesaadavus hõlmaks ka teistes kauplemiskohtades hallatavaid asjaomaseid lepinguid ning vajaduse korral liikmete ja osaliste kaudu toimuvaid börsiväliseid tehinguid.

Artikli 57 lõikes 1 kehtestatakse riskimaanduserand:

- äriaga tegeleva grupi esindajana turul tegutsevatele finantssektori vastaspooltele positsioonide jaoks, mida hoitakse grupi äriüksuste riskide maandamiseks;
- finantssektorisestele ja -välistele vastaspooltele nende positsioonide jaoks, mida saab objektiivselt mõõta kui nende tehingute tulemust, mida tehti

mis tulenevad kohustuslike likviidsussätete järgimisest. ESMA-le antakse volitused määrata kitsalt piiritletud riskimaanduserandi ja likviidsuse tagamise erandi kohaldamise kord. Väärtpaberistatud tuletisinstrumentid jäetakse positsioonipiirangu korra kohaldamisalast välja, sest praegu ei arvestata selles korras nende ainulaadsusega.	kauplemiskohas likviidsuse tagamise kohustuse täitmiseks, nagu on nõutud artikli 2 lõike 4 neljanda lõigu punktis c. Artikli 57 lõikes 1 kehtestatakse artikli 4 lõike 1 punkti 44 alapunktis c määratletud finantsinstrumentidele erand, mis on seotud kauba või alusvaraga, millele on osutatud I lisa C jao punktis 10.
Kõrvaltegevuse lihtsustamine, sest kõrvaltegevuse kvantitatiivne kontrollimine on eriti keeruline ega ole midagi muutnud, sest erandit saavad kasutada ikka samad isikud.	Artikli 2 lõike 1 punkti j muudetakse nii, et kustutatakse kõik kvantitatiivsusega seonduv.

Energiatuletisinstrumentide positsioonipiirangute ja riskimaanduserandi jaoks sätestatud meetmed on omavahel seotud. Kuigi positsioonipiirangud on kasulikud, ei tohiks need takistada äriühingutel teha riskimaandustehinguid. Seetõttu vähendab positsioonipiirangute korra kohaldamisala piiramine vaid kõige arenenumate kaubatuletisinstrumentidega vajadust riskimaanduserandite järele. Sellepärast kaalub komisjon riskimaanduserandiga seoses sihitud meetmeid koos kriitilise tähtsusega alusvaraga tuletisinstrumentide positsioonipiirangutega.

(a) Positsioonipiirangu kord kriitilise tähtsusega alusvaraga lepingute jaoks

COVID-19 pandeemia ja selle majanduslikud tagajärjed on MiFID 2 positsioonipiirangu korra probleemid ja selle jäikuse eriti silmatorkavaks muutnud. Paljud kaubatuletisinstrumentide turgude positsioonipiirangud on osutunud aegunuks, aga nende kohandamine kiiresti muutuvatele turutingimustele vastavaks nõuab palju aega. Positsioonipiirangud jääksid alles vaid tuletisinstrumentidele, mille alusvara on põllumajanduskaup ehk täpsemalt inimtoit, ning kaubatuletisinstrumentidele, millega kaubeldakse kauplemiskohtades, ja majanduslikult samaväärsetele börsivälistele tuletisinstrumentidele, mille alusvara on oluline või kriitilise tähtsusega.

Komisjon annab ESMA-le volitused koostada regulatiivsed tehnilised standardid, milles on määratletud, milliste omadustega tuletisinstrumentid on olulised või kriitilise tähtsusega, ning millistele põllumajanduskauba tuletisinstrumentidele positsioonipiiranguid kohaldada (mille alusvara on inimtoit). Kriitilise tähtsusega või oluliste kaupade tuletisinstrumentide väljaselgitamise kriteeriumideks on avatud kogupositsiooni suurus keskmiselt 300 000 partiid aastas, aktiivsete turuosaliste arv ja alusvaraks olev kaup. Kui võtta tuletisinstrumentide jaoks läveks piisavalt suure partiiarvuga avatud kogupositsioon, siis võetakse arvesse vaid neid tuletisinstrumente, mille hind on alusvaraks oleva kauba võrdlusalus. Kriitilise tähtsusega tuletisinstrumentide jaoks tuleb läveks seada 300 000 partiid, mis tagab, et positsioonipiiranguid kohaldatakse ainult sobivatele ELis kaubeldavatele olulise või kriitilise tähtsusega kauba tuletisinstrumentidele. Teised kriteeriumid määratakse teisel tasandil.

(b) Sihipärane riskimaanduserand

Praegust turu olukorda arvestades võib turuosalistel tekkida kiireloomuline vajadus saada riskimaanduserandeid. Ent kriisiolukorras võib neil olla probleeme sellesisulise taotluse

koostamise ja esitamisega enne, kui positsioonipiirang nende kauplemist tarbetult piirama hakkab. MiFID 2-s ei lubata riskimaanduserandeid ühelegi finantsettevõtjale. Enne MiFID 2 registreeris mõni grupp investeerimisühinguna üksuse, kes kauples kogu grupi nimel selleks, et maandada grupi äriüksuste riske. Kuna nüüd on selline üksus finantsettevõtja, kes tegutseb peamiselt ärilises grupis, ei ole neil enam õigus riskimaanduserandit saada. Seda erandit peaks olema võimalik kasutada siis, kui peamiselt äriiga tegelevas grupis registreeritakse üks isik investeerimisühinguna, kes kaupleb kogu grupi nimel. Erandit kohaldatakse selle finantssektori vastaspoole positsioonide suhtes, mida on objektiivselt mõõtes võimalik käsitada grupi mittefinantsettevõtjatest üksuste äritegevusega otseselt seotud riskide maandamisena. Seda riskimaanduserandit ei tohiks pidada positsioonipiirangu korra lisaerandiks, vaid grupi äriüksustele muidu kättesaadava riskimaanduserandi ülekandmiseks gruppi esindavale finantssektori vastaspoolele.

Nagu COVID-19 pandeemia on näidanud, on likviidsuse tagamine teatavatel asjaoludel probleemne ka kõige likviidsemate tuletisinstrumentide puhul. Seetõttu kehtestab komisjon ka positsioonipiirangu erandi finantssektorisestele ja -välistele vastaspooltele, kellel lasuvad likviidsuse tagamise kohustused. See erand peegeldab erandit, mis antakse kõrvaltegevuse testiga seoses tehingutele, mida tehakse kauplemiskohas likviidsuse tagamise kohustuste täitmiseks.

(c) Kvalitatiivne kõrvaltegevuse test

Turuosalised, kes kauplevad kauba tuletisinstrumentidega kutseliselt, saavad investeerimisühingu tegevusloa saamise erandit kasutada, kui nende kauplemine on põhitegevuse kõrvaltegevus. Turuosalised peavad igal aastal pädevat asutust teavitama, kui nad seda erandit kasutavad, ja esitama kvantitatiivse testi jaoks vajaliku teabe. Sellised kvantitatiivsed testid on eriti keerulised ja kriisi ajal talitluspidevuse režiimis tegutsevatele turuosalistele märkimisväärtne koorem. Kõrvaltegevuse testi lihtsustatakse märgatavalt. Praeguse väga tehnilise kvantitatiivse kõrvaltegevuse testi lihtsustamiseks on kavas naasta pelgalt kvalitatiivse testi juurde. Peale selle vaadatakse kõrvaltegevuse erand läbi seoses heitkoguste väärtpaberitega kauplemisega ELi ja kolmandate riikide kauplemiskohtades, et see toetaks ELi heitkogustega kauplemise süsteemi head toimimist ja eesmäärke.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiivi 2014/65/EL seoses teabele esitatavate nõuete, tootejuhtimise ja positsioonipiirangutega, et aidata kaasa COVID-19 pandeemiast taastumisele

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 53 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) COVID-19 pandeemial on liikmesriikides inimestele, äriühingutele, tervishoiusüsteemidele ja majandusele ränk mõju. Komisjon rõhutas 27. mai 2020 Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele esitatud teatises „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“,⁸ et likviidsus ja rahastuse kättesaadavus on äriühingute jaoks tulevastel kuudel jätkuvalt probleemiks. Seetõttu on väga tähtis aidata kaasa COVID-19 pandeemia põhjustatud suurest majandusšokist taastumisele, muutes praegusi finantsõigusakte sihtotstarbeliselt. See meetmepakett kannab nime „kapitaliturgude taastepakett“.
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta⁹ võeti vastu 2014. aastal vastuseks 2007. ja 2008. aasta finantskriisile. Nimetatud direktiiv on liidu finantssüsteemi oluliselt tugevdanud ja taganud kõikjal liidus suure investorikaitse. Vaja oleks kaaluda regulatiivse keerukuse ja investeerimisühingute vastavuskulude vähendamist ning konkurentsimoонutuste kaotamist.
- (3) Investorite kaitsmiseks kehtestatud nõuete puhul ei ole direktiiviga 2014/65/EL saavutatud eesmärki kohandada meetmeid nii, et arvestatakse piisavalt iga investorite kategooria – jaeklientide, kutseliste klientide ja võrdsete vastaspoolte – eripäradega. Mõni neist nõuetest ei ole alati investorite kaitset suurendanud, vaid vahel hoopis takistanud investeerimisotsuste sujuvat täideviimist. Seetõttu on vaja muuta kõnealuse

⁸ COM/2020/456 final, 27.5.2020.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

direktiivi teatavaid nõudeid, et saavutada parem tasakaal ühelt poolt investorite kaitsmise ning teistelt poolt investeerimisteenuste osutamise ja investeerimise lihtsustamise vahel.

- (4) Tootejuhtimismõõded võivad takistada äriühingu võlakirjade müüki. Tagasikutsutavaid äriühingu võlakirju peetakse tavaliselt lihttoodeteks, mis sobivad jaeklientidele. Tagasikutsumisklauslid kaitsevad investoreid kahjumi eest, kui emitent otsustab võlakirja lunastada enne tähtaega, sest tagavad investoritele sellise summa tasumise, mis võrdub kupongide nüüdispuhasväärtusega, mille nad oleks saanud, kui võlakirja ei oleks tagasi kutsutud. Seetõttu ei tohiks tootejuhtimismõõded enam selliste klauslitega tagasikutsutavate äriühingute võlakirjade suhtes kohaldada.
- (5) Nii Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) algatatud direktiivi 2014/65/EL kohaste hüvede ning kulude ja tasude avalikustamise nõuete mõju kohta tõendite esitamise kutse kui ka komisjoni korraldatud avalik konsultatsioon andsid mõlemad kinnituse, et kutselised kliendid ega võrdsed vastaspoolad ei vaja kohustuslikku standardset kuluteavet, sest saavad vajaliku teabe teenuseosutajaga läbirääkimisi pidades. Viimati mainitud teave vastab rohkem nende vajadustele ja on sageli põhjalikum. Võrdsed vastaspoolad ja kutselised kliendid peaksid seega olema kulude ja tasude avaldamise nõuete kohaldamisalast väljas, välja arvatud siiski investeerimismõõdestamise ja portfelli valitsemise korral, sest sellesisulise suhte korral ei pruugi kutselistel klientidel olla piisavalt oskusi ega teavet, et olla kulude ja tasude teabe saamisest vabastatud.
- (6) Kestva suhte puhul peavad investeerimisühingud praegu tegema teatud portfelligetevuste kohta kulude-tulude analüüsi, kui on kavas finantsinstrumendi vahetus. Selleks peavad investeerimisühingud küsima kliendilt vajalikku teavet ja suutma tõendada, et tulu on kuludest suurem. Kutseliste klientide jaoks, kes vahetavad finantsinstrumente tavaliselt üsna sageli, on selline kord liiga koormav, mistõttu peaksid nemad selle nõude kohaldamisalast välja jääma. Kuna aga jaekliendid peavad olema väga hästi kaitstud, peaks valikuvõimalus piirduma vaid kutseliste klientidega.
- (7) Kliendid, kellel on investeerimisühinguga kestav suhe, saavad kohustuslikke teenusaruandeid kas perioodiliselt või teatavate asjaolude korral. Investeerimisühingud ega kutselised kliendid ei pea selliseid aruandeid kasulikuks. Eriti kasutuks on need osutunud väga volatiilsetel turgudel tegutsevate kutseliste klientide jaoks, sest sellisel juhul saadetakse aruandeid väga sageli ja palju. Kutselised kliendid sageli ei loegi neid või otsustavad pikaajalise investeerimise strateegia asemel kiirete investeerimisotsuste kasuks. Niisiis ei peaks võrdsed vastaspoolad selliseid teenusaruandeid enam saama. Kutselistel klientidel peab aga olema võimalus otsustada nende saamise kasuks.
- (8) Direktiiviga 2014/65/EL kehtestati nõue esitada aruandeid tehingukorralduste kliendile kõige soodsamatel tingimustel täitmise kohta. Need tehnilised aruanded sisaldavad palju põhjalikku kvantitatiivset teavet täitmiskoha, finantsinstrumendi, hinna, kulude ja täitmise tõenäosuse kohta. Investorid loevad neid harva, mida tõendab see, et aruandeid ei ole investeerimisühingute veebisaitidelt kuigi palju alla laaditud. Kuna aruannetes esitatud andmed ei aita investoritel asjalikke võrdlusi teha, tuleks nende avaldamine ajutiselt peatada.
- (9) Et investeerimisühingute ja nende klientide vahelist suhtlust ja seega investeerimist tervikuna lihtsustada, ei tuleks investeerimisteavet enam esitada paberil, vaid vaikevalikuna elektrooniliselt. Jaeklientidele peaks aga säilima võimalus nõuda teavet endiselt paberil.

- (10) Direktiivi 2014/65/EL kohaselt saavad turuosalised, kes kauplevad kauba tuletisinstrumentide, lubatud heitkoguste väärtpaberite ja heitkoguste väärtpaberite tuletisinstrumentidega kutseliselt, kasutada investeerimisühingu tegevusloa saamise nõude erandit, kui nende kauplemine on põhitegevuse kõrvaltegevus. Kõrvaltegevuse testi taotlevad isikud peavad igal aastal pädevat asutust teavitama, kui seda võimalust kasutavad, ja esitama kahe kvantitatiivse kõrvaltegevuse testi jaoks vajaliku teabe. Esimeses testis võrreldakse üksuse spekulatiivse kauplemise mahtu kogu kauplemismahuga liidus varaklassiti. Teises testis võrreldakse üksuse spekulatiivse kauplemise mahtu (kõik varaklassid koos) kogu tema finantsinstrumentidega kauplemise mahuga grupi tasandil. Teisel testil on ka alternatiiv, milles võrreldakse spekulatiivse kauplemise jaoks kasutatud kapitali hinnangulist suurust selle kapitali suurusega, mida kasutatakse grupi tasandil põhitegevuseks. Need kvantitatiivsed testid on eriti keerulised ega ole midagi muutnud, sest erandit saavad kasutada ikka samad isikud. Seetõttu tuleks erandi andmisel toetuda vaid kvalitatiivsele teabele. Isikud, kellel on õigus erandit saada (sh turutegijad) kauplevad oma arvel või osutavad oma põhitegevusala klientidele/tarnijatele investeerimisteenuseid oma arvel kauplemata. Erandit saab kasutada mõlemal juhul eraldi ja koos, kui tegu on grupi tasandil kõrvaltegevusega. Seda erandit ei tohiks saada isikud, kes kasutavad algoritmipõhist välkauplemist või kuuluvad gruppi, mille põhitegevus on investeerimis- või pangandusteenuste osutamine, või kes tegutsevad kaubatuletisinstrumentide turutegijana. Kõik kvantitatiivsusele viitavad sätted tuleks kustutada.
- (11) Praegu peavad pädevad asutused kehtestama kauplemiskohtades kaubeldavate kaubatuletisinstrumentide ja majanduslikult samaväärsete börsiväliste lepingute netopositsiooni suuruse piirangud ja neid kohaldama. Kuna positsioonipiirangute kord on osutunud uute kaubaturgude arenguks ebasoodsaks, tuleks tekkivad kaubaturud positsioonipiirangu korra kohaldamisalast välja jätta. Selle asemel tuleks positsioonipiiranguid kohaldada vaid sellise kauba tuletisinstrumentidele, mida loetakse oluliseks või kriitilise tähtsusega kaubaks, ning nendega majanduslikult samaväärsetele börsivälistele lepingutele. Olulise või kriitilise tähtsusega kauba tuletisinstrumentid on energiatoodete tuletisinstrumentid, mille avatud kogupositsioon on aastas vähemalt 300 000 partiid. Kuna toit on kodanikele kriitilise tähtsusega, jäävad positsioonipiirangud kehtima põllumajanduskaupade tuletisinstrumentidele, mille alusvara on põllumajanduslik inimtoit, ja majanduslikult samaväärsetele börsivälistele lepingutele. ESMA-le tuleb anda volitused koostada regulatiivsete standardite eelnõu, milles määratletakse, milliste põllumajanduskaupade tuletisinstrumentide, mille alusvara on inimtoit, ja kriitilise tähtsusega või oluliste tuletisinstrumentide suhtes positsioonipiiranguid kohaldatakse. Kriitilise tähtsusega või oluliste kaupade tuletisinstrumentide puhul peab ESMA arvestama avatud kogupositsiooni suuruseks vähemalt 300 000 partiid aastas ning aktiivsete turuosaliste arvu ja alusvaraks oleva kaubaga.
- (12) Direktiiviga 2014/65/EL ei lubata riskimaanduserandeid ühelegi finantsettevõtjale. Mitu peamiselt ärigruppi, kes asutasid oma kauplemistegevuse jaoks finantsettevõtte, leidsid end olukorrast, kus see finantsettevõtte ei saanud teha grupi eest kogu kauplemist, sest finantsettevõtjad riskimaanduserandit kasutada ei saa. Seetõttu tuleks finantssektori vastaspooltele kehtestada kitsalt piiritletud riskimaanduserand. Seda peaks olema võimalik kasutada siis, kui peamiselt äriga tegelevas grupis registreeritakse üks isik investeerimisühinguna, kes kaupleb kogu grupi nimel. Et riskimaanduserand piirduks vaid nende finantsettevõtjatega, kes kauplevad valdavalt ärigrupis finantssektoriväliste üksuste eest, tuleks erandit kohaldada sellise finantsettevõtja nende positsioonide suhtes, mis on objektiivselt mõõdetavalt

käsitletavad grupi finantssektorivälise üksuste äritegevusega seotud riskide maandamisena.

- (13) Ka likviidsete lepingute puhul tegutseb tavaliselt vaid mõni turuosaline kaubaturutegijana. Kui need turuosaliselised peavad kohaldama positsioonipiiranguid, ei saa nad olla sama tulemuslikud kui turutegijad. Sellepärast tuleks finantssektorisest ja -välise vastaspoolte jaoks kehtestada positsioonipiirangu korra erand nende positsioonide puhul, mis tulenevad kohustusliku likviidsuse tagamiseks tehtud tehingutest.
- (14) Praeguses positsioonipiirangu korras ei arvestata väärtpaberistatud tuletisinstrumentide ainulaadsusega. Niisiis tuleks väärtpaberistatud tuletisinstrumentid positsioonipiirangu korra kohaldamisalast välja jätta.
- (15) Direktiivi 2014/65/EL jõustumisest saati ei ole tuvastatud ühtegi nn sama kauba tuletislepingut. Direktiivis määratletud sama lepingu mõiste tõttu on teiste kuude positsioonipiirangu määramise meetod kahjulik vähemlikviidse turu kauplemisskohale, kui kauplemisskohad konkureerivad kauba tuletisinstrumentide alusel, millel on sama alusvara ja samad omadused. Seetõttu tuleks direktiivist 2014/65/EL viide samale lepingule kustutada. Pädevad asutused peaksid saama kokku leppida, et nende kauplemisskohtades kaubeldavate kauba tuletisinstrumentide alusvara on sama ja samad on ka nende omadused; sellisel juhul saab vähemlikviidsetes kauplemisskohtades kaubeldavate konkureerivate lepingute teiste kuude positsiooni piirangu baasmäärana kasutada selle kauba tuletisinstrumenti teiste kuude aluspiirmäära kõige likviidsematel turgudel.
- (16) See, kuidas liidu kauplemisskohtades positsioone hallatakse, on väga erinev. Seetõttu tuleks vajaduse korral tugevdada positsioonihalduse kontrollimehhanisme.
- (17) Et tagada ELi eurodes nomineeritud kaubaturgude edasine areng, tuleks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 kohaste õigusaktide vastuvõtmise volitused delegeerida komisjonile, et ta määratleks, milliste põllumajanduskaupade tuletisinstrumentide ja kriitilise tähtsusega või olulise alusvaraga kaubatuletisinstrumentide suhtes tuleks kohaldada positsioonipiiranguid, millise korra alusel võivad isikud taotleda likviidsuse tagamise kohustuste täitmiseks tehtud tehingute jaoks riskimaanduserandit, millise korra alusel võivad valdavalt ärilisse gruppi kuuluvad finantsettevõtjad taotleda grupi finantssektorivälise üksuste äritegevuse riskide maandamise positsioonide (objektiivselt sellisena mõõdetavad) jaoks riskimaanduserandit, ning täpsustaks positsioonihalduse kontrollimehhanismide sisu. On eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid toimuksid kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes¹⁰ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada võrdne osalemine delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (18) ELi heitkogustega kauplemise süsteem on liidu olulisim poliitika, mille alusel saavutada majanduse CO₂-heite vähendamine kooskõlas Euroopa roheline kokkuleppega. Lubatud heitkoguste väärtpaberite ja nende tuletisinstrumentidega

¹⁰

ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

kauplemise suhtes kohaldatakse direktiivi 2014/65/EL ja määrust (EL) nr 600/2014 ning see on liidu CO₂-turu tähtis osa. Direktiivis 2014/65/EL sätestatud kõrvaltegevuse erandi kohaselt saavad mõned turuosaliselised osaleda heitkoguste väärtpaberitega kauplemise turgudel investimisühingu tegevusluba omamata, kui on täidetud teatavad tingimused. Arvestades, kui oluline on finantsturgude korrakohasus, hea reguleeritus ja järelevalve, kui tähtis on heitkogustega kauplemise süsteem liidu kestlikkuseesmärkide saavutamiseks ning milline on hästi toimiva heitkoguste väärtpaberite järelturu roll heitkogustega kauplemise süsteemi toimimisel, tuleb kõrvaltegevuse erand kindlasti sobivalt määratleda, et see aitaks kaasa nende eesmärkide saavutamisele. See on eriti oluline siis, kui lubatud heitkoguste väärtpaberitega kaubeldakse kolmanda riigi kauplemiskohtades. Et oleksid kaitstud liidu finantsstabiilsus, turu usaldusvärsus ja investorid, kõigil oleks võrdsed tingimused ning et oleks tagatud heitkogustega kauplemise süsteemi jätkuvalt läbipaistev ja usaldusväärne toimimine, mis tagab kulutõhusa heitkoguste vähendamise, peaks komisjon jälgima lubatud heitkoguste väärtpaberite ja nende tuletisinstrumentidega kauplemist nii liidus kui ka kolmandates riikides, hindama kõrvaltegevuse erandi mõju heitkogustega kauplemise süsteemile ning esitama vajaduse korral selle erandi kohaldamisala ja kohaldamise muutmise ettepanekud.

- (19) Seepärast tuleks direktiivi 2014/65/EL vastavalt muuta.
- (20) Selle muudatuse eesmärk on täiendada liidu olemasolevat õigust, mistõttu on seda kõige parem saavutada liidu tasandil, mitte riiklike eraldi algatustega. Finantsturud on oma olemuselt piiriülesed ja muutuvad selliseks üha enam. Sellise lõimituse tõttu oleks liikmesriikide eraldi sekkumine palju vähem tõhus ning killustaks turge, mis omakorda viiks õigusliku arbitraazini ja konkurentsi moonutamiseni. Kuna käesoleva direktiivi eesmärki – täpsustada liidu olemasolevaid õigusakte, mis tagavad kogu liidu investimisühingutele ühtsete ja sobivate nõuete kohaldamise –, ei suuda liikmesriigid eraldi piisavalt saavutada, ning eesmärgi ulatuse ja mõju tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt võtta meetmeid liit. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (21) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta¹¹ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja liikmesriigi ülevõtvate õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 2014/65/EL muutmine

Direktiivi 2014/65/EL muudetakse järgmiselt.

- (1) Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:
 - (a) lõike 1 punkt j asendatakse järgmisega:

¹¹ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

„j) isikute suhtes:

- (i) kes kauplevad oma arvel (sh turutegijad) kaubatuletisinstrumentide, lubatud heitkoguste väärtpaberite või nende tuletisinstrumentidega, välja arvatud isikud, kes kauplevad klientide korraldusi täites oma arvel, või
- (ii) kes osutavad oma põhitegevusala klientidele/tarnijatele investeerimisteenuseid kaubatuletisinstrumentidega või lubatud heitkoguste väärtpaberite või nende tuletisinstrumentidega, kuid ei kauple oma arvel,

tingimusel et:

- igal nimetatud juhul eraldi ja ka kokkuvõtlikult on tegemist isiku põhitegevusala kõrvaltegevusega grupi tasandil;
- isik ei kuulu gruppi, mille põhitegevus on investeerimisteenuste osutamine käesoleva direktiivi mõistes, direktiivi 2013/36/EL I lisas loetletud tegevus või kauba tuletisinstrumentide turutegijana tegutsemine;
- kõnealune isik ei kasuta algoritmipõhist välkkauplemistehnikat;
- isik annab pädevale asutusele taotluse korral aru sellest, mille alusel ta on hinnanud punktides i ja ii osutatud tegevuse põhitegevuse kõrvaltegevuseks.“;

(b) lõige 4 jäetakse välja.

(2) Artikli 4 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

(a) lisatakse järgmine punkt 8a:

„8a) „finantsinstrumentide vahetamine“ – ühe finantsinstrumendi müümine ja teise ostmine või olemasoleva finantsinstrumendiga seotud muutmisõiguse kasutamine;“

(b) lisatakse järgmine punkt 50a:

„50a) „äriühingu tagasikutsutav võlakiri“ – äriühingu võlakiri, millel on klausel, mis kohustab emitenti ennetähtaegse tagasiostmise korral tasuma investorile kogu põhisumma ja kupongide nüüdispuhasväärtuse, mille investor oleks saanud, kui võlakirja poleks tagasi kutsutud;“

(c) lisatakse järgmine punkt 62a:

„62a) „elektrooniliselt“ – püsival andmekandjal, mis ei ole paber;“.

(3) Artikli 16 lõikesse 3 lisatakse järgmine lõik:

„Käesoleva lõike teises kuni viiendas lõigus sätestatud nõudeid ei kohaldata äriühingute tagasikutsutavate võlakirjade suhtes.“

(4) Artiklit 24 muudetakse järgmiselt:

(a) lõikesse 2 lisatakse järgmine lõik:

„Käesolevat lõiget ei kohaldata äriühingute tagasikutsutavatele võlakirjadele.“;

(b) lõikesse 4 lisatakse järgmine lõik:

„Kui finantsinstrumendi ostmise või müümise kokkulepe sõlmitakse kaugsidevahendi abil, võib investeerimisühing esitada kulude ja tasude teabe elektrooniliselt viivitamata pärast tehingu sõlmimist, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- (i) investeerimisühing on andnud kliendile võimaluse lükata tehingu tegemine selle teabe saamiseni edasi;
- (ii) klient on andnud nõusoleku saada teave kohe pärast tehingu sõlmimist.“;
- (c) lisatakse järgmine lõige 5a:

„5a. Investeerimisühingud esitavad (potentsiaasetele) klientidele kogu siinses direktiivis nõutava teabe elektrooniliselt, välja arvatud siis, kui (potentsiaalne) klient on (potentsiaalne) jaeklient, kes on palunud seda teavet paberil; sel juhul esitavad nad teabe paberil ja tasuta.

Investeerimisühingud teavitavad (potentsiaalseid) jaekliente, et neil on võimalus saada seda teavet paberil.

Investeerimisühingud peavad olemasolevaid jaekliente, kes said varem siin direktiivis nõutavat teavet paberil, vähemalt kaheksa nädalat enne uue direktiivikohase teabe saatmist teavitama, et edaspidi saavad nad sellist teavet elektrooniliselt. Investeerimisühingud teavitavad olemasolevaid jaekliente, et neil on võimalik valida, kas saada teavet edasi paberil või nõustuda elektroonilise teabe saamisega. Samuti teavitavad investeerimisühingud olemasolevaid jaekliente, et kui nad eelnimetatud kaheksa nädala jooksul ei avalda soovi saada teavet edasi paberil, hakatakse seda automaatselt saatma elektrooniliselt.“

- (5) Artikli 25 lõikesse 2 lisatakse järgmine lõik:

„Kui investeerimisühingud osutavad investeerimishooldamise või väärtpaberiportfelli valitsemise teenuseid, mis sisaldavad finantsinstrumentide vahetamist, analüüsivad nad vahetamise kulu ja tulu ning annavad kliendile teada, kas finantsinstrumendi vahetamisest saadav tulu on suurem kui kulu.“

- (6) Artikli 27 lõikesse 3 lisatakse järgmine lõik:

„Käesolevas lõikes sätestatud aruandluskohustust ei kohaldata kuni [käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäev + 2 aastat].“

- (7) Lisatakse järgmine artikkel 29a:

„Artikkel 29a

Kutselistele klientidele osutatavad teenused

- (1) Artikli 24 lõike 4 punktis c sätestatud nõudeid kohaldatakse kutseliste klientide puhul vaid investeerimishooldamise ja portfelli valitsemise suhtes.
- (2) Artikli 25 lõike 2 kolmandas lõigus ja sama artikli lõikes 6 sätestatud nõudeid kutseliste klientide puhul ei kohaldata, kui nad ei ole andnud investeerimisühingule kirjalikult teada, et tahavad nimetatud sätetega kehtestatud õigusi kasutada.
- (3) Liikmesriigid tagavad, et investeerimisühingud dokumenteeriks lõikes 2 osutatud kirjalikud taotlused.“
- (8) Artikli 30 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et investeerimisühingud, kellel on luba klientide nimel korraldusi täita, kaubelda oma arvel või võtta vastu ja edastada korraldusi, saaksid algatada või teha tehinguid võrdsete vastaspooltega, ilma et oleksid kohustatud täitma artiklist 24 (välja arvatud lõige 5a), artiklitest 25 ja 27 ning artikli 28 lõikest 1 tulenevaid kohustusi seoses kõnealuste tehingutega või seoses kõrvalteenusega, mis on nimetatud tehingutega otseselt seotud.“

(9) Artiklit 57 muudetakse järgmiselt:

(a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused kehtestaksid kooskõlas ESMA poolt lõike 3 kohaselt vastu võetud regulatiivsetes tehnilistes standardites kindlaks määratud arvutusmeetodiga positsioonipiirangud kauplemiskohtades kaubeldavate põllumajanduskauba ja kriitilise tähtsusega või olulise kauba tuletisinstrumentide ning majanduslikult samaväärsete börsiväliste lepingute netopositsiooni suurusele ja kohaldavad neid. Piirangud kehtestatakse isiku kõigi positsioonide ja tema nimel hoitavate grupi positsioonide põhjal eesmärgiga:

- (a) hoida ära turu kuritarvitamist;
- (b) toetada nõuetekohaseid hinnakujundus- ja arveldustingimusi (sh hoida ära turgu moonutavate positsioonide kujunemine) ning tagada eelkõige tuletisinstrumenti hinna ja tuletisinstrumenti aluseks oleva kauba hetkehinna lähenemise tarnekuul, ilma et see piiraks hinna leidmist tuletisinstrumenti aluseks oleva kauba turul.

Positsioonipiiranguid ei kohaldata:

- (a) finantssektorivälise üksuse enda või tema nimel hoitavate positsioonide suhtes, mis vähendavad objektiivselt mõõdetaval moel kõnealuse üksuse äritegevusega otseselt seotud riske;
- (b) finantssektorivälisesse gruppi kuuluva ja selle nimel tegutseva finantsettevõtja enda või tema nimel hoitavate positsioonide suhtes, mis vähendavad objektiivselt mõõdetaval moel kõnealuse grupi äritegevusega otseselt seotud riske;
- (c) finantssektorisest ja -välisest vastaspoolte positsioonide suhtes, mis tulenevad objektiivselt mõõdetavalt tehingutest, mida tehti kauplemiskohas likviidsuse tagamise kohustuse täitmiseks, nagu on nõutud artikli 2 lõike 4 neljanda lõigu punktis c;
- (d) artikli 4 lõike 1 punkti 44 alapunktis c määratletud väärtpaberitele, mis on seotud kauba või alusvaraga, mille on osutatud I lisa C jao punktis 10.“

ESMA koostab regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, milles määratletakse kord finantsettevõtjatele, kes kuuluvad valdavalt ärigruppi ja kes võivad taotleda riskimaanduserandit oma positsioonidele, mis vähendavad objektiivselt mõõdetaval moel kõnealuse grupi finantssektoriväliste üksuste äritegevusega otseselt seotud riske. ESMA koostab regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, milles määratletakse kord, kuidas isikud võivad taotleda riskimaanduserandit positsioonidele, mis tulenevad tehingutest, mida tehti kauplemiskohas likviidsuse tagamise kohustuse täitmiseks.

ESMA esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile [9 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist].

Komisjonil on õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid vastavalt määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitele 10–14.“;

(b) lõiked 3 ja 4 asendatakse järgmistega:

„3. ESMA töötab välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, milles määratleb lõikes 1 nimetatud põllumajanduskauba tuletisinstrumentid ja kriitilise tähtsusega või olulise kauba tuletisinstrumentid ning määrab kindlaks arvutusmeetodi, mida pädevad asutused peavad kohaldama natuuras ja rahas arveldatavate kaubatuletisinstrumentide kuu hetkepositsiooni piirangute kindlaksmääramiseks ja teiste kuude positsioonipiirangute kindlaksmääramiseks, võttes aluseks asjaomase tuletisinstrumenti omadused.

Kriitilise tähtsusega või olulise kauba tuletisinstrumentide määratlemisel peab ESMA arvestama järgmiste teguritega:

- (a) avatud kogupositsiooni suurus keskmiselt 300 000 partiid aastas;
- (b) turuosaliste arv;
- (c) asjaomase tuletisinstrumenti aluseks olev kaup.

Esimeses lõigus nimetatud arvutusmeetodi kindlaksmääramisel peab ESMA arvestama järgmiste teguritega:

- (a) aluseks oleva kauba üleantav varu;
- (b) kõnealuse tuletisinstrumentiga seotud avatud kogupositsioon ja avatud kogupositsioon, mis on seotud muude sama aluskaubaga finantsinstrumentidega;
- (c) turuosaliste arv ja suurus;
- (d) aluskauba turu omadused (sh tootmis-, tarbimis- ja turule transportimise mudelid);
- (e) uute tuletisinstrumentide väljatöötamine;
- (f) investeerimisühingute või kauplemiskohta pidavate turukorraldajate ja muude jurisdiktsioonide positsioonipiirangutega seotud kogemused.

ESMA esitab esimeses lõigus osutatud regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile [9 kuud pärast siinse direktiivi jõustumist].

Komisjonil on õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid vastavalt määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitele 10–14.

4. Pädev asutus kehtestab positsioonipiirangud kauplemiskohtades kaubeldavatele kriitilise tähtsusega või olulise kauba tuletislepingutele (määratletud regulatiivsetes tehnilistes standardites, mille ESMA on vastu võtnud kooskõlas lõikega 3) ja põllumajanduskauba tuletisinstrumentidele, kasutades arvutusmeetodit, mis on sätestatud regulatiivsetes tehnilistes standardites, mille ESMA on vastu võtnud kooskõlas lõikega 3. Kõnealune positsioonipiirang hõlmab majanduslikult samaväärseid börsiväliseid lepinguid.

Pädev asutus vaatab positsioonipiirangud läbi, kui turul on toimunud märkimisväärne muutus (sh üleantav varu või avatud kogupositsioon on

oluliselt muutunud), tuginedes enda määratud üleantava varu ja avatud kogupositsiooni suurusele ning kehtestab uued positsioonipiirangud vastavalt ESMA välja töötatud arvutusmeetodile.“;

(c) lõiked 6, 7 ja 8 asendatakse järgmistega:

„6. Kui põllumajanduskauba ja kriitilise tähtsusega või olulise kauba tuletisinstrumentidega, millel on sama alusvara ja samad omadused, kaubeldakse olulises mahus mitme jurisdiktsiooni kauplemiskohtades, määrab suurima kauplemismahuga kauplemiskoha pädev asutus (keskne pädev asutus) ühtse positsioonipiirangu, mida kohaldatakse kõikide kõnealuse tuletisinstrumentidega tehtavate tehingute suhtes. Keskne pädev asutus konsulteerib teiste selle tuletisinstrumentidega olulises mahus kauplevate kauplemiskohtade pädevate asutustega kohaldatava ühtse positsioonipiirangu ja selle läbivaatamise üle. Pädevad asutused, kes keskse pädeva asutuse määratud ühtse positsioonipiiranguga ei nõustu, esitavad kirjalikult täielikud ja üksikasjalikud põhjendused selle kohta, miks nad arvavad, et lõikes 1 sätestatud nõuded ei ole täidetud. Pädevate asutuste vahelised vaidlused lahendab ESMA.

Põllumajanduskauba ja kriitilise tähtsusega või olulise kauba tuletisinstrumentidega, millel on sama alusvara ja samad omadused, kauplevate kauplemiskohtade pädevad asutused ja nendes tuletisinstrumentides positsioone hoidvate isikute pädevad asutused sõlmivad koostöökokkulepped (sh üksteisega asjakohase teabe vahetamise kohta), et oleks võimalik ühtset positsioonipiirangut kontrollida ja täitmist tagada.

7. ESMA kontrollib vähemalt korra aastas, kuidas pädevad asutused on rakendanud positsioonipiiranguid, mis on kehtestatud kasutades arvutusmeetodit, mille ESMA on kehtestanud lõike 3 kohaselt. Seejuures peab ESMA tagama, et ühtset positsioonipiirangut kohaldatakse vastavalt lõikele 6 tulemuslikult põllumajanduskauba ja kriitilise tähtsusega või olulise kauba tuletisinstrumentide suhtes, millel on sama alusvara ja samad omadused, olenemata sellest, kus sellega kaubeldakse.

8. Liikmesriigid tagavad, et investeerimisühing või kauplemiskohta pidav turukorraldaja, kes kaupleb kaubatuletisinstrumentidega, rakendab positsioonide haldamise kontrollimehhanisme, mis hõlmavad kauplemiskoha volitusi teha järgmist:

- (a) jälgida isikute avatud kogupositsiooni;
- (b) saada isikutelt teavet (sh kõiki asjakohaseid dokumente) positsiooni suuruse ja eesmärgi või võetud kohustuse kohta, tegelike tulusaajate või alusvara omanike kohta, kooskõlastamiskokkulepete kohta ning varade või kohustuste kohta alusvara turul (sh asjakohasel juhul positsioonide kohta, mida hoitakse seotud lepingutes teistes kauplemiskohtades, ning börsiväliste tehingute kohta, mis on tehtud teiste liikmete ja osalejate kaudu);
- (c) nõuda isikult positsiooni ajutist või alalist lõpetamist või vähendamist ja võtta ühepoolset meetmeid, millega tagada positsiooni lõpetamine või vähendamine, kui isik nõuet ei täida, ning
- (d) nõuda isikult turu likviidsuse ajutist taastamist kokkulepitud hinnaga ja mahus selge kavatsusega leevendada suure või valitseva seisundi mõju.

ESMA töötab välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et määrata kindlaks positsioonijuhtimise kontrollimehhanismide sisu, võttes arvesse asjaomase kauplemiskoha iseloomu.

ESMA esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile [9 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist].

Komisjonil on õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid vastavalt määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitele 10–14.“
;”;

- (10) Artikli 58 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Liikmesriigid tagavad, et investeerimisühingud, kes kauplevad kaubatuletisinstrumentidega või lubatud heitkoguste väärtpaberite või nende tuletisinstrumentidega väljaspool kauplemiskohta, esitavad artikli 57 lõikes 6 nimetatud keskele pädevale asutusele vähemalt korra päevas täieliku ülevaate kauplemiskohas kaubeldavates kaubatuletisinstrumentides või lubatud heitkoguse väärtpaberites või nende tuletisinstrumentides ja majanduslikus mõttes samaväärsetes börsivälistes lepingutes võetud positsioonide kohta, samuti oma klientide ja nende klientide (kuni lõppkliendini välja) positsioonide kohta vastavalt määruse (EL) nr 600/2014 artiklile 26 ja (kui see on kohaldatav) määruse (EL) nr 1227/2011 artiklile 8.“

- (11) Artiklisse 90 lisatakse järgmine lõige 1a:

„1a. Komisjon analüüsib artikli 2 lõike 1 punktis j sätestatud erandi mõju lubatud heitkoguste väärtpaberitele ja nende tuletisinstrumentidele enne 31. detsembrit 2021 ja vajaduse korral esitab selle alusel seadusandliku ettepaneku selle erandi muutmiseks. Sellega seoses hindab komisjon ELi lubatud heitkoguste väärtpaberite ja nende tuletisinstrumentidega kauplemist ELis ja kolmandates riikides, artikli 2 lõike 1 punktis j sätestatud erandi mõju investorikaitsele, asjaomaste turgude usaldusväärsusele ja läbipaistvusele ning seda, kas kolmandate riikide kauplemiskohtades toimuva kauplemisega seoses oleks vaja võtta meetmeid.“

Artikkel 2 **Ülevõtmine**

- (1) Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid [9 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist]. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.
- Liikmesriigid kohaldavad neid meetmeid alates [12 kuud käesoleva direktiivi jõustumisest].
- (2) Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 3 **Jõustumine**

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 4
Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja